

Dictionary of the Mathematics and Statistics

**Word Choice Committee of the Iranian
Mathematical Society**

Supervisor: Dr. M. Jelodari Mamaghani

Winter 2021

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

Abel criterion	معیار آبل
Abel transformation	تبدیل آبل
absolute moment	گشتاور مطلق
absorbing Markov chain	زنجیر مارکوف جاذب
acceptor	پذیرنده
adjoint functor	تابعگون الحاقی
affine spectrum	طیف آفین
algebraic group of transformations	گروه تبدیلات جبری
aliasing	هم‌اثرسازی
almost uniform convergence	همگرایی تقریباً یکنواخت
analog data	داده‌های قیاسی
antiequivalence	پادهم‌ارزی
approximate normality	نرمال بودن تقریبی
automorphic function	تابع خودریخت
ballot problem	مسأله رأی‌گیری
bending a surface	خم‌اندن رویه
Bernoulli sequence	دنباله برنولی
Bessel potential space	فضای پتانسیلی بسل
best approximation	بهترین تقریب
beta function	تابع بتا
Betti group	گروه بتی
birth process	فرایند زاد
bisector	نیمساز
Bott isomorphism	یکریختی بات
bound	کران
brachistochrone problem	مسأله خم کوتاهترین زمان، مسأله خم تندترین سقوط

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

bracket	کروشه
Cantor-Lebesgue theorem	قضیه کانتور-لبگ
cap	طاق
capture-recapture method	روش گیروباگیر
Caratheodory measure	اندازه کاراتئودوری
Cartesian product	حاصل ضرب دکارتی
Category of sets	رسته مجموعه‌ها
celestial mechanics	مکانیک سماوی
celestial meridian	نصف‌النهار سماوی
celestial pole	قطب سماوی
characteristic class	رده مشخصه
chi-statistic	آماره خی
class boundary	مرز رده
Clifford numbers	اعداد کلیفورد
clockwise rotation	دوران ساعت‌گرد
cofinal sequences	دنباله‌های همپایان
compactum	فشردار
complete accumulation point	نقطه انباشتگی کامل
compound distribution	توزیع مرکب
conditional mean	میانگین شرطی
damped wave	موج میرا
damping force	نیروی میران
Darboux curve	خم داربو
decision rule	قاعده تصمیم
decision space	فضای تصمیم
definition by induction	تعریف به استقرا، تعریف استقرایی

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

derived curve	خم مشتق
diagonalizable linear transformation	تبدیل خطی قطری شدنی
diagonalizable matrix	ماتریس قطری شدنی
dihedral angle	زاویه دووجهی، فرجه
directed cycle	دور سودار
domain of influence	دامنه نفوذ
domain of variability	دامنه تغییرپذیری
double point	نقطه دوگانه
downward bias	پایین‌اریبی
duality property	ویژگی دوگانی
duality theorem	قضیه دوگانی
efficiency	کارایی
efficient estimator	برآوردگر کارا
elevation 1	ارتفاع
elevation 2	فراز
elevation 3	ترفیع
ellipsoid of inertia	بیضی وار لختی
epimorphism	بروریکتی
event	پیشامد
eventually periodic set	مجموعه نهایتاً دوره‌ای
final value theorem	قضیه مقدار پایانی
fixed point method	روش نقطه ثابت
fixed point theorem	قضیه نقطه ثابت
fixed vector	بردار مقید
flat point of a surface	نقطه تخت رویه
fluctuation	افت و خیز

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

fluid	شاره، سیال
focus for a Gauss mapping	کانون نگاشت گاوس
formal logic	منطق صوری
fourth proportional	جزء چهارم تناسب
frame of reference 1	دستگاه مرجع
frame of reference 2	چارچوب مرجع
frequency surface	رویۀ فراوانی
Fresnel integrals	انتگرال‌های فرنل
frustum of a pyramid	هرم ناقص
full-adder	تمام‌افزایشگر
full-subtractor	تمام‌کاهشگر
functor	تابعگون
fundamental class	رده بنیادی
fundamental theorem of algebra	قضیۀ بنیادی جبر
fundamental theorem of arithmetic	قضیۀ بنیادی حساب
gain	سود
generating line	خط مولد
global property	ویژگی سراسری، ویژگی کلی
gluing theorem	قضیۀ چسباندن
goodness of fit test	آزمون نیکویی برازش
guide curve	خم هادی
half-angle formula	فرمول نصف زاویه
half-closed interval	بازه نیم‌بسته
half-life	نیم‌عمر
harmonic synthesis	ترکیب همساز
hazard function	تابع خطر

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

homologically connected space	فضای مانستگی همبند
homomorphic image	نگاره همریخت
homomorphism	همریختی
homotopy theorem	قضیه هم جایی
inertia coordinate system	دستگاه مختصات لخت
infinite sample space	فضای نمونه‌ای نامتناهی
infinite sequence	دنباله نامتناهی
inherent bias	اریبی ذاتی
integrable differential equation	معادله دیفرانسیل انتگرال پذیر
interference filter	پالایه اختلال
interval	بازه
interval estimation	برآورد بازه‌ای
interval estimator	برآوردگر بازه‌ای
isoperimetric inequality	ناابرابری هم محیطی
isoperimetric problems	مسأله‌های هم محیطی
Jensen formula	فرمول ینسن
Jensen inequality	ناابرابری ینسن
jump discontinuity	ناپیوستگی جهشی، ناپیوستگی پرشی
jump of a function	جهش تابع
jump process	فرایند جهشی
knot group	گروه گره
kurtosis	کشیدگی
label	برچسب
labeled graph	گراف برچسب‌دار
labeled tree	درخت برچسب‌دار
lack of fit	نقص برازش

واژه

برابرنهاد فارسی انجمن ریاضی ایران

lattice distribution	توزیع مشبکه‌ای
lattice homomorphism	همریختی مشبکه‌ها، همریختی مشبکه‌ای
lattice isomorphism	یکریختی مشبکه‌ها، یکریختی مشبکه‌ای
lattice sampling	نمونه‌گیری مشبکه‌ای
law of tangents	قانون تانژانت‌ها
laws of logarithms	قانون‌های لگاریتم‌ها
left continuous function	تابع چپ پیوسته
left coset	هم‌مجموعه چپ
lemniscate	خم پروانه‌ای، پروانه
lifting theorem	قضیه فراکشی
likelihood	درست‌نمایی، محتمل‌نمایی
line bundle	کلاف خطی
linear code	کد خطی
linear topology	توپولوژی خطی
locally finite algebra	جبر موضعی متناهی
locally homogeneous space	فضای موضعی همگن
lower integral	انتگرال پایینی
margin of error	حاشیه خطا
marginal density	چگالی حاشیه‌ای
measurable cover	پوشش اندازه‌پذیر
measurable event	پیشامد اندازه‌پذیر
meridian of earth	نصف‌النهار زمین
meromorphic function	تابع برخه‌ریخت
midconvex function	تابع میانیمحدب
minor arc of a circle	کمان کوچکتر دایره
modified Mathieu functions	تابع‌های تعدیل‌یافته ماتيو

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

modified mean	میانگین تعدیل یافته
monoid	تکوار
monomial	تک جمله‌ای، یک جمله‌ای
multiplicative congruence	همنهشتی ضربی
multi-sample hypothesis	فرض چند نمونه‌ای
nadir	سمت القدم
naught	صفر
negative curvature	خمیدگی منفی
negative definite form	صورت معین منفی
net	تور
net profit	سود خالص
neutral element	عنصر خنثی
neutral surface	رویۀ خنثی
nominal rate of interest	نرخ بهره اسمی
nominalism	نامگرایی
nonlinear regression	رگرسیون ناخطی
norm topology	توپولوژی نرمی
normable topological vector space	فضای برداری توپولوژیک نرم پذیر، فضای برداری توپولوژی
normalization	نرمال سازی
normalized equation of a line	معادله نرمال خط
nowhere dense set	مجموعه همه جا ناچگال
nuclear class	رده هسته‌ای
nuclear operator	عملگر هسته‌ای
numeration	شمار، شمارش
occupancy theory	نظریه اشغال
open ball	گوی باز

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

open base	پایه باز
optimal system	دستگاه بهینه
optimal tree	درخت بهینه
order statistic	آماره ترتیبی
oriented tangent line	خط مماس جهت دار
origin	مبدأ
orthogonal trajectory	مسیر قائم
orthogonal transformation group	گروه تبدیلات متعامد، گروه تبدیلات تعامدی
oscillator	نوسانگر
oscillograph	نوساننگار
pair	جفت، زوج
paired comparison	مقایسه جفتی
parametric linear programming	برنامه ریزی خطی پارامتری
parametric problems	مسأله‌های پارامتری
partial solution	جواب جزئی
partial sum	مجموع جزئی
Peano space	فضای پیانو
Pearson distribution	توزیع پی یرسون
periodicity	دوره‌ای بودن، تناوب
piecewise continuous function	تابع تکه‌ای پیوسته
pluriharmonic distribution	توزیع چندگانه همساز
polar of a quadratic form	قطبی صورت درجه دوم
polar of point	قطبی نقطه
predictor	پیشگو
preference	رجحان
preimage	پیش نگاره، نگاره وارون

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

prime divisor	مقسوم علیه اول
prime element of aring	عنصر اول حلقه
product category	رسته حاصل ضرب
pulsating current	جریان تپنده
pure birth process	فرایند زاد خالص
pure death process	فرایند مرگ خالص
quadrant relations	رابطه‌های ربعی
queuing model	مدل صف
rabatting	تسطیح
radial acceleration	شتاب شعاعی
radial basis function	تابع پایه شعاعی
radial distance	فاصله شعاعی
radial distribution function	تابع توزیع شعاعی
radix point	ممیز
random number table	جدول اعداد تصادفی
rapidly increasing function	تابع تند صعودی
Rayleigh distribution	توزیع ریلی
Rayleigh principle	اصل ریلی
Rayleigh quotient	خارج قسمت ریلی
Rayleigh-Ritz method	روش ریلی- ریتس
rectangular Cartesian coordinates	مختصات دکارتی قائم
rectangular distribution	توزیع مستطیلی
reduced character	سرشت تحویل یافته
reduced Clifford group	گروه تحویل یافته کلیفورد
regret	تأسف
regret criterion	معیار تأسف

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

regret function	تابع تأسف
representative function	تابع نماینده
representative ring	حلقه نماینده‌ها
representative sample	نمونه نماینده
resonance	تشدید
resonance theorem	قضیه تشدید
response surface	رویه پاسخ
response variable	متغیر پاسخ
resultant of vectors	برایند بردارها
reticular density	چگالی مشبکه‌ای
reverse process	فرایند برگشت، فرایند معکوس
reversibility principle	اصل برگشت پذیری
right cylindrical solid	جسم استوانه‌ای قائم
right derivative	مشتق راست
right translation	انتقال راست
right triangle	مثلث قائم‌الزاویه، مثلث قائم
Ritz method	روش ریتس
Rolle theorem	قضیه رول
ruin probability	احتمال ورشکستگی
scale	مقیاس
scale parameter	پارامتر مقیاس
scale test	آزمون مقیاس
second isomorphism theorem	دومین قضیه یکرخیختی
second law of cosines	قانون دوم کسینوس‌ها
self-induced transparency	شفافیت خودالقاشده
self-inductance	خودالقایی

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

semiprime ideal	ایده آل نیمه اول
semiprimitive ring	حلقه نیمه اولیه
sequence	دنباله
shearing stress	تنش بُرشی
simple arc	کمان ساده
sine series	سری سینوسی
skew lines	خط‌های متنافر
solid of revolution	جسم دورانی، جسم دوار
specific gravity	گرانی ویژه
spherical Bessel function	تابع بسل کروی
spherical cap	عرقچین کروی
starting value	مقدار آغازین
step function	تابع پله‌ای
subring	زیرحلقه
subscript	اندیس پایین، زیروند
systematic sampling	نمونه‌گیری سیستماتیک
tangential component	مؤلفه مماسی
tensor field	میدان تانسوری
theoretical formula	فرمول نظری
three subgroup lemma	لم سه زیر گروه
total curvature	خمیدگی کل
total degree	درجه کل
totally disconnected metric space	فضای متریک کلاً ناهمبند
transpose	ترانهاد
triple root	ریشه سه‌گانه
triply transitive permutation group	گروه جایگشتی سه‌گانه‌ترایا

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

trisection	تثلیث
trisection of an angle	تثلیث زاویه
trivial bundle	کلاف بدیهی
trivial topology	توپولوژی بدیهی
trochoid	چرخه‌زاد
unbiased estimate	برآورد نااریب
unbiased estimator	برآوردگر نااریب
unbiased test	آزمون نااریب
undirected graph	گراف بی‌سو
uniqueness condition	شرط یکتایی
uniqueness condition	شرط یکتایی
uniqueness principle	اصل یکتایی
uniqueness principle	اصل یکتایی
universal algebra	جبر عام
universal bundle	بافهٔ عام
unmixed ideal	ایده‌آل نامیخته
unmixedness theorem	قضیهٔ نامیختگی
unordered pair	جفت نامرتب
upward bias	بالا‌اریبی
urn	آوند
variance stabilizing transformation	تبدیل تثبیت‌کنندهٔ واریانس، تبدیل تثبیت‌کنندهٔ وردایی
vertex in a simplicial complex	رأس مجتمع سادگی
Weierstrass elliptic functions	تابع‌های بیضوی وایرشتراس
Weil domain	حوزهٔ ویل
well-behaved function	تابع خوش‌رفتار
Zermelo axiom	اصل موضوع تسرملو

واژه

zero linear transformation

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

تبدیل خطی صفر